

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A művészek tiltakoznak a főváros műbirálata ellen*

Forrás:

Pesti Napló

Bp.

(Hely)

1922. T. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

72

Hely

Idő

"1922"

Személy

Az építészek tiltakoznak a főváros „műbirálata” ellen

Merénylet a művészet szabadsága ellen — Ez politika, nem pedig művészet

(Saját tudósítónktól.) Hirt adtunk arról a kabaréelőadásról, amelyet hétfőn délután rendeztek a főváros középítészügyi bizottságában, ahol a városi politika jelenleg dúló mentalitásának lobogója alatt, jobb híján, Budapest épületeinek egy részét destruktívnak bélyegezték. A kabarénak egyik legművészibb program-pontja volt, amikor egy *Petrovácz* nevű bizottsági tag a másfél év előtt elhunyt *Lajta Béla* munkásságát vette bonckés alá és kijelentette, hogy a jövőben a főváros ilyen architektúrát nem fog megtűrni. Milyen stílusban akarnának hát építeni? Nincs egyetlen város sem Európában, — Nürnbergön kívül — ahol a történelmi stílust ne váltaná fel a modern építészeti irány. A bizottság állásfoglalása ügyében megkérdeztünk néhány építész, akiknek a véleményét itt közöljük:

Janszky Béla a következőket mondotta erről a kérdésről:

— Évekig voltam a magyar építőművészek szövetségének főtitkára és mondhatom, hogy elméletileg sokat foglalkoztunk azzal a kérdéssel, hogyan lehetne irányt szabni az architektúrának. Szóba került az is, hogy művészekből álló zsüri vizsgálja felül a terveket, az ilyen indítvány azonban mindig ellenkezésre talált, mert

hiszen ellenkezik a művészet szabadságával. Még akkor is ellenkezik, ha művészekből áll a zsüri, mennyivel jobban ellenkezik, ha hivatalnokokból vagy politikusokból állítanak össze ezt a zsürit.

A művészet szabadsága nevében a leg-élénkebben tiltakozunk az ellen a retrográd és enyhén szólva balga javaslat ellen.

A főváros középítészügyi bizottságában az *Ami Lajta Bélát illeti, az ő neve* oly élesen van beírva a magyar építészeti történetében, hogy afölött nevetséges most bírálatot gyakorolni. Különösen nevetséges azon az alapon, ahogyan ott bírálják. Bár volna sok *Lajta Bélánk*, sok ilyen művész és sok ilyen ember, akkor ilyen formában nem kerülhetnének szóba ezek a kérdések. Magát a javaslatot képtelenségnek tartom. De különben is elméleti dologról van szó, mert hiszen az építkezés annyira stagnál, hogy addigra, amire megindul, úgy gondolom, ezeket a kérdéseket egészen másképpen fogják kezelni.

Kosztolányi Kann Gyula így nyilatkozott munkatársunk előtt:

— *Egyetlen szakember sincs közöttük és befolyást akarnak gyakorolni a stílusba.*

Hiszen még azt sem tudják, kik azok az emberek, akik meg tudják ítélni, hogy

Szabócskányi házinyomda 1922
mi a jó és mi a rossz.

Összetül egy politikusokból álló társaság és szótöbbséggel kimondja, hogy *Lechnernek* vagy *Lajtának* a modern stílusa destruktív. *Lajta Bélára* nézve csak egyet óhajtok megemlíteni. Néhány év előtt *Ottó Wagner*, a híres bécsi építész vezetésével több építész látogatott el hozzánk, megtekintették az épületeket és mondhatom, hogy

a legnagyobb elragadtatással éppen Lajta épületeiről beszéltek.

Az architektúra oly nagy és exclusiv művészet, hogy csak a legkevesebb ember ért hozzá. Én éppoly hódolója vagyok a történelmi stílusnak, mint a modern architektúrának. Mondhatom, hogy azok az épületek, amelyek a háboru előtti tíz évben épültek és amelyek modern stílustörekvéseket reprezentáltak, nagyrészt megállták helyüket. Párisban; az olasz városokban, Bécsben a történelmi stílusú épületeknél éppoly, mint a modern épületeknél egyformán találtam jót és rosszat is. Bizonyos, hogy Budapesten is akad a jó között rossz is. Ezt azonban csak oly művész bírálhatja el, aki egészen otthonos az architektúrában, de semmi esetre sem bírálhatja el a művészettől teljesen távolálló csoportok. Több megjegyzésem a bizottság állásfoglalásához nincs.

Koch Károly építész a következőket mondotta:

— Az én véleményem az, hogy ez a határozat minden objektivitást nélkülöz. Azért szakszemponiból hozzászólni nem alkalmas.

Ez politika, ennek semmi köze a művészetéhez. Politikát csinálhatnak, de szakszertü bírálatot nem gyakorolhatnak.

Ez ellen tiltakozik a művészet szuverenitása.